

УДК 331/658.005

Замковий М.Ю., аспірант спеціальності 073 Менеджмент**Науковий керівник: Бардась А.В., д.е.н., професор кафедри менеджменту***(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)***ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ**

Як відомо, забезпечення управління якістю у закладах вищої освіти є вкрай важливим та актуальним у сучасному освітньому контексті з низки причин. Якісний рівень освіти є основою успішної кар'єри та особистісного розвитку здобувачів вищої освіти, а ефективне управління якістю дозволяє гарантувати, що освітні програми відповідають сучасним стандартам та вимогам ринку праці. Вишам, які забезпечують високу якість освіти, вдається залучати більше студентів та створювати престижну репутацію. В свою чергу, це дозволяє залучати найкращих викладачів, а також залучати фінансування та окремі інвестиції. Багато закладів вищої освіти мають проходити процес акредитації, щоб довести свою відповідність встановленим стандартам якості освіти. Ефективне управління якістю допомагає університетам успішно пройти цей процес та підтримувати свою акредитацію на належному рівні. Якісний рівень освіти та освітнього процесу сприяють задоволеності студентів та випускників, що впливає на репутацію вишу та сприяє залученню нових потенційних студентів. Управління якістю на систематичній основі дозволяє університетам виявляти сильні та слабкі сторони своєї роботи та вживати відповідних заходів для постійного покращення та оптимізації освітнього процесу. Заклади вищої освіти несуть відповідальність перед суспільством за якість освіти, яку вони надають. Управління якістю допомагає установам демонструвати свою готовність та здатність забезпечувати високі стандарти освіти.

Н. Батечко зазначає, що з моменту встановлення Україною курсу на інтегрування у світові, а передусім – європейські структури постає питання про необхідність адаптування української системи управління якістю у закладах вищої освіти до європейських рекомендацій [1]. Але, незважаючи на наявність системи управління якістю, низка закладів вищої освіти може стикнутися з характерними перешкодами та проблемами. Так, наприклад можна говорити про брак достатнього фінансування, результатом якого може бути ускладнення впровадження та підтримки системи управління якістю. Нестача коштів може тим чи іншим чином обмежувати можливості університетів у впровадженні необхідних технологій, підготовці кваліфікованого персоналу та проведенні необхідних заходів для забезпечення якості. Важливим є й недостатність кваліфікованих кадрів у галузі управління якістю, оскільки дане явище може бути серйозною перешкодою. Не всі заклади вищої освіти можуть забезпечити своєчасне та ефективне навчання персоналу у сфері управління якістю. На жаль, іноді можна стикнутися з тим, що у деяких закладах вищої освіти України відсутні стандартизовані процедури управління якістю, що може призвести до відмінностей у підходах та рівнях якості. Також не можна не згадати про важливість залучення всіх стейкхолдерів до процесу забезпечення якості, включаючи студентів, науково-педагогічних працівників та роботодавців. Для технічних закладів вищої освіти важливим є моніторинг знань студентів на початку навчання та вимірювання прогресу відносно досягнення декларованих результатів навчання, з урахуванням інтересів роботодавців як основних стейкхолдерів [2]. Недостатня участь стейкхолдерів може призвести до невідповідного оцінювання потреб та вимог різних груп. Окремі бюрократичні процедури можуть уповільнювати реалізацію ініціатив з управління якістю та створювати додаткове та, особливо, зайве адміністративне навантаження для закладів вищої освіти. Також слід зазначити, що українські заклади вищої освіти можуть

стикатися з опором до змін та впровадження нових методів управління якістю через консервативний підхід до освітнього процесу. Але в даному випадку консервативні підходи поступово відходять на задній план, поступаючись новим та сучасним підходам, що набагато більше сприяють забезпеченню управління якістю.

Контроль за забезпеченням управління якістю у закладах вищої освіти в Україні має включати в себе ряд дій, що спрямовані на систематичне визначення, оцінку та підтримку високого рівня якості освітніх програм, процесів тощо. Варто розробити та узгодити стандарти якості для різних аспектів діяльності закладу вищої освіти. Після встановлення стандартів якості необхідно розробити план контрольних заходів, який включає регулярні аудити для оцінки відповідності вишу цим стандартам. Варто зазначити, що важливо систематично відстежувати та оцінювати виконання та дотримання стандартів якості у всіх аспектах діяльності закладу. Це може включати аналіз результатів освітнього процесу, оцінку задоволеності студентів та викладачів. Регулярні аудити дозволяють систематично перевіряти відповідність закладу вищої освіти стандартам якості та ідентифікувати можливі недоліки та області для подальшого поліпшення. Заклади вищої освіти повинні постійно аналізувати результати контрольних заходів та здійснювати корегувальні процедури для постійного вдосконалення якості своєї діяльності.

І. Соколова пропонує зробити акцент на забезпеченні управління якістю на досвіді країн ЄС, наприклад – Королівства Іспанії. Вона пише, що національна агенція оцінювання якості та акредитації у Королівстві Іспанія проводить процедури оцінювання, сертифікації та акредитації за допомогою різних програм [3]. Серед них вона виділяє:

- VERIFICA. Програма оцінює пропозиції ступеневої програми, розробленої відповідно до критеріїв ЄПВО;
- МОНИТОР. Моніторинг попередньо акредитованої програми для перевірки виконання умов і аналіз проміжних результатів для покращення професійної підготовки здобувачів;
- АКРЕДИТА. Перевірка виконання заявлених ЗВО умов реалізації програми;
- SIC. За цією програмою установи можуть отримати, окрім національної акредитації, міжнародний знак якості EURACE для ступеневих програм [3].

Підводячи підсумок, варто сказати, що ефективне управління якістю у закладах вищої освіти в контексті українських реалій вимагає постійної уваги та зусиль, спрямованих на підвищення якості освіти та відповідність її потребам сучасного світу. Українським вишам варто звертати увагу на забезпечення системи управління, опираючись на досвід країн Європейського Союзу, аналізуючи їх практики та екстраполювати їх на процеси українського простору управління забезпечення якості вищої освіти. Ефективні та коректні дії стануть запорукою покращення забезпечення якості та, як наслідок, зможуть забезпечити високий рівень освіти в закладах вищої освіти України з вагомим потенціалом.

Перелік посилань

1. Батечко Н. Г. Управління якістю в сфері вищої освіти: методологічний аспект. *Освітологія*. 2017. № 6. С. 156–162. DOI: <https://doi.org/10.28925/2226-3012.2017.6.156162>
2. Бардась А. Півняк Г., Азюковський О., Трегуб М. Формування державного замовлення на підготовку фахівців інженерних та фізико-математичних спеціальностей *Вища школа*. 2017. №2. С. 17–32.
3. Соколова І. В. Європейські підходи і практики забезпечення якості вищої освіти. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика. Серія «Педагогічні науки»*. 2020. № 2 (63). С. 104–113. DOI: <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2020.2.14>